

Særlige problemer er opstået med hensyn til de selvejende institutioner, der er søgt oprettet efter den 1. januar 1985, og som ikke er i besiddelse af egenformue, men alene eksisterer i kraft af offentlige tilskud. Disse institutioner kan ikke opfylde kapitalkravet i fondslovens § 8 eller erhvervsfondslovens § 9, stk. 1, og de kan derfor ikke uden dispensation gyldigt oprettes og registreres i medfør af fondslovene.

I praksis er der ofte opstået fortolkningstvivl, og dette har ført til en vis administration i forbindelse med dispensationsansøgninger m.v. Der henvises til Finansministeriet, Budgetdepartementets beretning fra arbejdsgruppen vedrørende selvejende institutioner (september 1989). Indtil en institutions retlige status er afklaret, kan der også opstå spørgsmål om f.eks. bestyrelsesmedlemmers personlige hæftelse for institutionens økonomiske forpligtelser.

De selvejende institutioner vil i dag endvidere ofte være undergivet dobbelt kontrol, nemlig dels af tilskudsmyndigheden, evt. i henhold til særlig lov, og dels af fondsmyndigheden.

Med henblik på at løse disse forskellige problemer foreslås ved § 1, nr. 3, en ny undtagelsesbestemmelse indsat som nr. 6 i fondslovens § 1, stk. 2. Efter denne bestemmelse skal fonde, der som vilkår for godkendelse eller tilskud fra det offentlige er undergivet tilsyn og økonomisk kontrol af en offentlig myndighed efter anden lovgivning, ikke være omfattet af fondsloven.

De institutioner, der bliver omfattet af undtagelsesbestemmelsen, vil i praksis være f.eks. teaterinstitutioner, museer, lette kollektivboliger, ungdomsboliger, ældreboliger og lignende, som har erhvervsdrivende karakter. På denne baggrund foreslås en lignende bestemmelse indsat i loven om erhvervsdrivende fonde, jf. forslaget § 2, nr. 2.

En lang række ikke-erhvervsdrivende institutioner, der af de ovenfor anførte grunde også har behov for at blive undtaget fra fondsloven, vil ikke være undergivet særligt tilsyn *efter lovgivningen* og vil derfor ikke være omfattet af forslaget § 1, nr. 3.

Det gælder først og fremmest de mange selvejende institutioner, der varetager opgaver på det sociale område, og som med henblik herpå modtager offentlige tilskud. De er undergivet et vist offentligt tilsyn, men der er ikke tale om et tilsyn, der er fastsat ved eller i henhold til lovgivning.

Det under Socialministeriet nedsatte kontaktudvalg til det frivillige sociale arbejde har givet udtryk for, at visse selvejende institutioner generelt finder fondslovens regler urimeligt bureaukratiske og tilsynet unødvendigt, når der henses til, at institutionerne i forvejen er undergivet kontrol af det offentlige. Justitsministeriet har drøftet problemstillingen med re-

præsentanter for kontaktsudvalget – herunder om f.eks. en omdannelse til foreningsform ville afhjælpe problemerne – men det har ikke været muligt at opnå en tilfredsstillende løsning. På denne baggrund foreslås i § 1, nr. 4, endnu en undtagelsesbestemmelse indsat i fondsloven som § 1, stk. 2, nr. 7.

Efter denne bestemmelse skal fondsloven ikke omfatte selvejende institutioner, hvis drift overvejende dækkes af statslige eller kommunale midler, og som er undergivet tilsyn af det offentlige.

Det er endvidere en betingelse, at der i institutionernes vedtægter er fastsat bestemmelse om, at det offentlige i tilfælde af institutionens opløsning helt eller delvis skal træffe bestemmelse om anvendelsen af institutionens midler. Med hensyn til baggrunden for denne betingelse henvises til Finansministeriets beretning (juni 1989) om selvejende institutioners bevillingsmæssige stilling, s. 53 ff.

Hvis den selvejende institutions formue alene hidrører fra offentlige midler, skal det offentlige således træffe bestemmelse om anvendelsen af hele formuen. Herved sikres det, at formuen i forbindelse med institutionens opløsning tilbageføres til det offentlige, eller i hvert fald ikke uden det offentliges samtykke benyttes til andre formål, end det, der var forudsat, da tilskuddet blev givet.

En del selvejende institutioner er oprindeligt oprettet på privat basis, således at formuen består af en privat kapital, der sammen med det offentlige tilskud danner grundlag for institutionens drift. I tilfælde af en sådan institutions opløsning skal det offentlige ikke træffe bestemmelse om anvendelse af de midler, der hidrører fra den private formue.

Det bemærkes dog, at institutionen ikke kan opløses, uden at dette er godkendt af Justitsministeriet som permutationsmyndighed, og at det i denne forbindelse påses, at formuen anvendes til tilsvarende almennyttige formål som oprindeligt forudsat.

Til nr. 5.

Bestemmelsen foreslås ændret med henblik på at lette adgangen for mange selvejende institutioner til at blive undtaget fra fondslovens regler. Der tænkes i denne forbindelse især på de mange idrætshaller, forsamlingshuse, m.v. i lokalsamfundene. Disse institutioner er som udgangspunkt omfattet af fondsloven, selv om de ofte er helt atypiske i forhold til fondslovens regler. Hvis de ikke modtager offentlige tilskud, vil de som udgangspunkt fortsat være omfattet af loven, jf. forslaget § 1, nr. 4. Der findes imidlertid behov for at kunne undtage disse institutioner fra fondsloven.

Efter den gældende lovs § 1, stk 3, kan fondsmyndigheden med justitsministerens samtykke bestem-